

Aleg 473

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 28. października 1908 powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisji solnej z d. 19. października 1908 następujące uchwały w sprawie krajowej sprzedaży soli:

A) I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem l. s. 40/908 Sejm przyjmuje do wiadomości i udziela mu absolutorium z rachunków funduszu solnego za r. 1907.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby soli warzonki nienależycie wysuszonej, albo też w topkach, nie mających należytej wagi do transportu nie przyjmował, jak również, ażeby nie przyjmował do młynów soli kamiennej, ilem zanieczyszczonej.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z c. k. Władzami skarbowymi wziął pod rozwagę zmianę formy topek soli warzonki w sposób ułatwiający pakowanie, a także kwestyę dostarczania soli do handlu w pakietach półkilogramowych, wreszcie zaprowadzenie pakowania także soli warzonki w pakiety, zawierające po 10 kilogramów, a póki to nie nastąpi, opakowanie obecnych topek soli w papier kartonowy po 10 sztuk, jak to praktykuje się w Galicyi zachodniej.

IV. W uwzględnieniu petycji L. s. 120/908 Sejm przyznaje p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego Zarządu sprzedaży soli, jednorazowy dar z łaski w kwocie 100 K, płatny w r. 1909.

V. Przychylając się do prośby, wyrażonej w podaniu l. s. 783/908, Sejm przyznaje p. Stanisławie Marcinkiewiczowej, wdowie po adjunkcie conceptowym krajowego Zarządu sprzedaży soli, ś. p. Ludwiku Marcinkiewiczowi, z krajowego funduszu solnego stały dodatek do pensyi wdowiej w kwocie 240 K rocznie, licząc od dnia 6. kwietnia 1908, jako dnia śmierci jej męża.

VI. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) by dołożył wszelkich starań, aby uzyskać od c. k. Rządu dokładne wyjaśnienia co do wyników badań geologicznych, przedsięwziętych w kopalniach w Kałuszu i Stebniku;

b) by na podstawie otrzymanych wyjaśnień ułożył projekt zużytkowania w jak najszerszej mierze znalezionych tam pól kopalnych dla rolnictwa krajowego i aby wdrożył rokowania z c. k. Rządem, by tenże projekt ten przyjął i w życie wprowadził;

c) aby z wyniku swych starań złożył Sejmowi sprawozdanie na najbliższej sesji;

VII. Wzywa się Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania u c. k. Rządu odpowiednich środków finansowych celem umożliwienia podniesienia prowizji drobnym sprzedawcom, a tem samem zapewnił im godziwy, a umiarkowany zysk na handlu solą.

B) I. W interesie wykończenia i ustalenia krajowej organizacji sprzedaży soli w okręgu sprzedaży soli kamiennej w Galicyi — Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby koniecznie zwinął przedsiębiorstwo sprzedaży soli kamiennej przez organa Zarządu c. k. kolei państwowych w Galicyi;

b) ażeby z kopalni wielickiej dostarczał krajowemu Zarządowi sprzedaży soli do mielenia sól w bryłach drobnych i troskliwie przebranych, t. j. z usunięciem kawałków zanieczyszczonych item;

c) ażeby pozwolił na wprowadzenie do handlu mielonej, czystej soli szybikowej, jako specjalnego gatunku soli po cenie cokolwiek droższej — albo też, ażeby zezwolił na sprzedaż w okręgu sprzedaży soli kamiennej w pewnym procentowym stosunku soli warzonki;

d) ażeby zezwolił na sprzedaż soli kamiennej w krouchach, o ile możności jak najlepszej;

2. ażeby zniżył taryfę kosztów przewozu wszelakich gatunków soli c. k. kolejami państwowemi; a co najmniej, ażeby zrównał taryfę przewozową soli kamiennej z kosztami przewozu soli warzonki;

3. ażeby udzielił Wydziałowi krajowemu i reprezentacyi interesów rolniczych do wiadomości wyniki dotychczasowych poszukiwań soli potasowych w Kafuszu, Morszynie i Stebniku;

4. ażeby wobec tegorocznych klęsk rolniczych dostarczył bezpłatnie znaczniejszych ilości soli bydłowej i odpadków solnych do poprawy zepsutej paszy w okolicach dotkniętych klęskami;

5. ze względu na klęski rolnicze, a także w interesie podniesienia hodowli bydła w kraju, ażeby zastosowywał jak najliberalniej istniejące przepisy co do korzystania ze źródeł solnych przez hodowców bydła;

6. ażeby przeprowadził obniżenie ceny fiskalnej gatunków soli spożywczej dla ludzi;

7. ażeby postarał się o poprawę jakości soli w warzelniach rządowych, tak, aby nie dochodziła do rąk odbiorców w stanie nieczystym i sypkim;

8. ażeby po myśli uchwały komisji budżetowej Rady państwa udzielał bezpłatnej solanki tym gminom, gdzie są źródła solankowe.

Pobór soli w r. 1908.

W roku 1908 pobrał Wydział krajowy następujące ilości produktów solnych:

a) Warzonki :		b) Soli kamiennej :	
w miesiącu	styczniu 36.246 metr. centn.	10.834 metr. centn.	
	lutym 35.884 " "	9.478 " "	
	marcu 39.334 " "	10.012 " "	
	kwietn. 38.515 " "	8.032 " "	
	maju 35.989 " "	9.403 " "	
	czerwcu 30.550 " "	9.310 " "	
	lipcu 45.967 " "	2.145 " "	
	sierpniu 49.373 " "	6.632 " "	
	wrześn. 51.003 " "	9.430 " "	
	paźdz. 53.347 " "	11.470 " "	
	listop. 50.702 " "	13.070 " "	
	grudniu 48.434 " "	8.700 " "	

Razem . 515.344 metr. centn. 108.516 metr. centn.

c) soli bydłowej 25.956 metr. centn.

d) kainitu 117.102 metr. centn.

W porównaniu z rokiem poprzednim pobrał krajowy Zarząd sprzedaży soli :

a) warzonki więcej o 8.327 centn.

b) kamiennej mniej o 9.146 "

c) bydłowej mniej o 2.430 "

d) kainitu więcej o 20.671 "

Soli bydłowej pobrano mniej w r. 1908 z tego powodu, że c. k. Rząd wydał ludności bezpłatnie znaczne ilości odłamków soli kamiennej, które zastąpiły w zupełności sól bydłową.

Powody, które złożyły się na to, że soli kamiennej rozszło się za pośrednictwem krajowego Zarządu sprzedaży soli mniej, niż w roku zeszłym, podajemy niżej, w ustępie traktującym o tej soli.

Ogólna organizacya
sprzedaży soli.

Z dniem dzisiejszym jest w kraju urządzonych zastępstw sprzedaży soli, t. j. większych składów, obowiązanych do zaopatrywania w sól sklepików, sprzedających sól konsumentom, t. zw. filii sprzedaży soli, 251, filii tych 6.878, małych składów wiejskich, pobierających sól bezpośrednio ze saliny i sprzedających ją wprost konsumentowi 363, razem tedy kontrolowanych miejsc sprzedaży soli 7.492.

W roku zeszłym, przed wprowadzeniem reformy, polegającej na zrównaniu ceny soli i obniżeniu jej do 20 gr. za 1 kgr., było takich miejsc sprzedaży soli tylko około 4.000 — zatem pomnożenie się liczby tych miejsc prawie w dwójnasób należy brać na karb podjętej w roku ubiegłym reformy. Organizacya jednak nie może być uważaną za ukończoną — jest ona w ciągłym rozwoju i rozszerza się ustawicznie. Codzień napływają do Wydziału krajowego relacje o tworzeniu się nowych miejsc sprzedaży soli, tak, że stan filii w chwili, gdy sprawozdanie to znajdzie się w rękach Wysokiego Sejmku, znacznej na korzyść organizacyi ulegnie zmianie.

Dotychczasowa organizacya nie jest jeszcze jednolitą — są powiaty, które są zupełnie dobrze zorganizowane, mają należyłą ilość filii i filie te według przepisów instrukcyi postępują, to jest mają na składzie zawsze sól i sprzedają ją po cenie 20 gr., są jednak także powiaty, w których filie we wszystkich wsiach nie zostały jeszcze utworzone, pomimo tego, że wszystkie zastępstwa, tj. składy solne w miastach i miasteczkach otrzymały potrzebne instrukcyje, polecenia, wskazówki, druki i tablice. Z wieloletniego doświad-

czenia przekonał się Wydział krajowy, że mając do czynienia z żywiołami o tej inteligencji, z jakiej rekrutują się drobni sprzedawcy soli i częściowo zastępcy, tylko wtedy można liczyć na jakiś wybitniejszy skutek, jeżeli się z nimi traktuje ustnie — pisma, choćby najczęstsze i okólniki nie wywołują należytych rezultatów. Tymczasem Biuro solne nie rozporządza taką ilością sił, żeby organizacyi można było na miejscu komisyonalnie dokonywać — musi się więc ograniczyć na pisemnych poleceniach i innego rodzaju korespondencyi, a komisye mogą być wysyłane tylko w te miejsca, skąd nadechodzą skargi, lub też, o których wie się z góry, że z powodu mniejszej obrotności składnika głównego nie można na to liczyć, żeby sam należycie organizacyi dokonał. Wydział krajowy zwrócić musi uwagę Wysockiego Sejmu, że przy organizacyi spotyka się z trudnością bardzo poważną, a mianowicie z tem, że posiadanie drobnej trafiki solnej przedstawia małą tylko wartość, wskutek czego ani nie ma wielu ubiegających się o taką trafikę — ani też odebranie takiego uprawnienia do drobnej sprzedaży soli nie przedstawia takiej straty, żeby groźba odebrania mogła wywołać większy wpływ na zachowanie się wiejskiego sklepikarza. Pobierane obecnie przez drobnych sprzedawców, szczególnie w zachodniej części kraju prowizye, są tak co do wysokości różne od tych prowizyi, które dawniej byli przyzwyczajeni pobierać, że tylko z największą trudnością dają się nakłonić, aby zadowolili się obecną prowizyą, wprawdzie stosunkowo niską, ale zastosowaną do tego przedmiotu sprzedaży, którego jako przedmiotu codziennego użytku z natury rzeczy wielkimi kosztami sprzedaży lub pośrednictwa nie można obciążać. Wprawdzie sklepiki wiejskie cenią sobie do pewnego stopnia to, żeby mogły posiadać sól na sprzedaż, gdyż jako przedmiot ogólnego zapotrzebowania, sprowadza ona nabywców na inne towary, jednakże tak długo, jak długo mogą dostać sól w innej drodze, a nie przez krajowy Zarząd sprzedaży soli, albo, jeżeli, jak to się dzieje w zachodniej części kraju, mogą przez rozdarcie paczki i wysypanie soli do worka, odebrać tej soli znaną ilość soli krajowej, zachowują się odpornie wobec organizacyi krajowej.

Wykazy cen, kwestyonaryusze.

W zeszłorocznem sprawozdaniu skreślił Wydział krajowy sposób, w jaki stara się zapewnić ludności możliwość zakupu kilograma soli na miejscu za 20 gr. — mianowicie zobowiązuje Wydział krajowy zastępcę, utrzymującego skład do wywieszenia w lokalu sprzedaży wykazu cen, po jakich sklepikarze wiejscy mogą sól hurtownie nabywać, przyczem na oznaczenie tych cen wpływa oddalenie i jakość drogi. Gminy otrzymują zawiadomienie o tej cenie i wezwaniu, aby wszystkich interesowanych o niej zawiadomiły.

Obecnie wprowadził Wydział krajowy kwestyonaryusze, którymi co jakiś czas zapytuje zwierzchności gminne, jaki jest stan sprzedaży soli w gminie. Kwestyonaryusze, przy których znajduje się formularz na odpowiedź, okazały się bardzo praktycznymi — zwierzchności gminne w przeważnej części powiatów odpowiadają na nie chętnie i szybko, co umożliwi Wydziałowi krajowemu poczynienie odpowiednich zarządzeń celem poprawienia i uzupełnienia organizacyi. Zawiadamianie Wydziału krajowego o niewłaściwościach w stosunkach sprzedaży soli jest koniecznym

warunkiem ich naprawy — często bardzo wydarza się, że Wydział krajowy bez trudności może złemu zaradzić, gdy o niem dojdzie go wiadomość — tymczasem organa Zarządu sprzedaży soli stwierdziły niejednokrotnie, że narzekano i żalono się między sobą na nadużycie jednego lub drugiego filialisty, a nie znalazł się nikt, kłoby w drodze jak najkrótszej uwiadomił o niem Zarząd sprzedaży soli. W tych powiatach, gdzie ludność sama pomaga Wydziałowi krajowemu w kontroli, jest organizacya najsilniejsza.

Krajowe magazyny kolejowe.

Celem ułatwienia nabywania soli w jak najłatwiejszych warunkach, tworzy Wydział krajowy w dalszym ciągu magazyny na tych stacyach kolejowych, z których większa ilość miast i wsi sól może odbierać. W roku bieżącym zbudował Wydział krajowy taki magazyn na stacyi w Zborowie — a obecnie objął w swój zarząd istniejący już magazyn kolejowy na stacyi w Słotwinie i przystępuje do urządzenia takiego magazynu w Tarnowie.

Bezpośrednie składy wiejskie.

Bardzo ważnymi dla rozwoju organizacyi w okolicach, w których bliskości położone są saliny i warzelnie, są tż. bezpośrednie składy wiejskie, pobierające sól bezpośrednio z krajowych biur sprzedaży soli i mające obowiązek sprzedawania soli wprost konsumentom miejscowym. Przez usunięcie w ten sposób pośrednictwa zastępstw, tu w tych wypadkach zupełnie zbytecznego, może Wydział krajowy przyznawać nieco korzystniejsze warunki poboru soli dla tych bezpośrednich sprzedawców, niż mieliby je oni przez zastępstwa — a fundusz solny zyskuje przez zaoszczędzenie części prowizyi pośrednika pewne kwoty, których może użyć na podniesienie prowizyi w innych odleglejszych zastępstwach. Aby warunki podobne stworzyć w jak największej ilości miejsc, obejmie Zarząd sprzedaży soli we własną administracyę zastępstwa, względnie magazyny kolejowe w tych miejscach, gdzie bez trudności przez krajowe Biura sprzedaży soli mogą być nadzorowane.

Taryfy.

Zamiast spodziewanego obniżenia taryfy solnej postanowił c. k. Rząd, jak wiadomo, podwyższyć taryfę solną kolejową, podobnie jak taryfę od wielu innych towarów. Ponieważ zmieniła to warunki, pod jakimi Wydział krajowy zobowiązał się dokonać obniżenia ceny, udał się on do c. k. Ministerstwa skarbu z odpowiedniem przedstawieniem i uzyskał zapewnienie, że otrzyma taką bonifikacyę, która pozwoli na zachowanie stanu obecnego.

Sól warzonka.

C. k. krajowa Dyrekeya Skarbu zakomunikowała nam pismem z d. 10. listopada 1908 L. 125991 okólnik, jaki w sprawie należytego wyrabiania soli warzonki pod względem jakości i wagi, rozesłała do wszystkich warzeln. Obok jak najsurowszych poleceń co do odpowiedzialności organów salinarnych za jakość wyrobionej soli, zarządziła Dyrekeya Skarbu, aby warzelnie żadały codziennie, w czasie szychty dziennej i nocnej od pełnomocnika Wydziału krajowego do poboru soli, względnie ustanowionego przez niego zastępcy, stwierdzenia własnoręcznym podpisem, że sól odebrana do zawijania w papier, odpowiada wymogom co do jakości i wagi. Według § 3. warunków, którymi określono stosunek Wydziału krajowego do Zarządów sali-

narnych z powodu wykonywanego w lokalach salin przez personal Wydziału krajowego opakowania soli w karlony, mają robotnicy Wydziału krajowego otrzymywać z rąk funkcyonaryuszów Zarządów salinarnych do zawijania „tylko topki białe, czyste, bez rdzy i wyprysków, o pełnej wadze i ochłodzone“, które ci funkcyonaryusze uznają za nadające się do sprzedaży. Wymaganiom tym nieodpowiadające topki ma robotnik krajowy prawo odstawić na bok celem wymiany.

Zarazem zastrzegła się Dyrekcyja w ostatnim ustępie tego paragrafu, że ze względu na wyżej podane postanowienia, Zarządy salinarne nie przyjmują na siebie najmniejszej odpowiedzialności za jakość lub wagę soli już zawiniętej. Przeciwno temu postanowieniu nie wystąpił w czasie układania regulaminu Wydział krajowy z tego powodu, że po pierwsze miał wszelkie prawo spodziewać się, iż Zarządy salinarne obowiązane z natury rzeczy do przestrzegania należytej produkcji soli, sól tę o pełnej wadze i w odpowiedniej jakości wyrabiać i taką sól do opakowania oddawać będą — powtóre, że musiało się dla formalności odbioru soli wybrać ten moment, w którym sól nieopakowana może być pod względem jakości wyrobu ocenioną.

Paragrafem tym przyznaniem zatem zostało Wydziałowi krajowemu prawo odmówienia przyjęcia soli pod względem jakości i wagi nieodpowiedniej — gdyby jednak zrozumiałe skądinąd w takich wypadkach zastrzeżenie, zawarte w ostatnim ustępie tego paragrafu, miało być literalnie stosowane, w takim razie prawie wyłączna odpowiedzialność za dobry wyrób i należyłą wagę soli spadałaby na organa Wydziału krajowego. Tej odpowiedzialności nie mógł Wydział krajowy przyjąć na siebie. Przedewszystkiem jakość soli i jej zdolność do transportu ulega zmianie w czasie między jej opakowaniem, a wydaniem z magazynu. Sól przez organa krajowe jako odpowiednia przyjęta, po dłuższem zmagazynowaniu, czy to z powodu specjalnych właściwości surowicy, czy też z powodu wilgoci w magazynach lub niedostatecznego ich ogrzewania może przez dłuższe zmagazynowanie ulec takim zmianom, że się w transporcie rozsypywać będzie. Kontrolowanie jakości soli przy pakowaniu przez organa Wydziału krajowego nie może być z taką siłą i dokładnością wykonywanem, żeby w ten sposób można było zapobiedz wydawaniu ze salin soli nieodpowiedniej jakości. Kontrolę tę miałby spełniać pełnomocnik do poboru soli, i robotnicy zajęci przy opakowywaniu soli. Otóż urzędnik nasz funkcyonujący przy salinie, który ma wykonywać zamówienia soli, nadesłane przez zastępców sprzedaży soli, wyprawiać sól koleją, ekspedyować wozy po sól nadeszłe, pilnować robotników, składać Zarządowi codziennie rachunki udokumentowane, zapisywać wszystkie daty do ksiąg rachunkowych, odpowiadać na nadechodzące pisma Wydziału krajowego i partyi, wykonywać czynności kasowe i t. p. nie może mieć na tyle czasu, żeby mógł ustawicznie kontrolować jakość soli, wydawanej robotnikom krajowym do zapakowania. Robotnicy zaś, którzy sól opakowują, są to po największej części młodzi ludzie, których powaga, wobec, nie mówiąc już dozorców panwiowych, ale wobec stałych robotników salinarnych, często ojców lub starszych krewnych, jest tak mała, że nie ma mowy o tem, ażeby nawet przy najsuro-

wszem poleceniu ze strony naszych organów, ośmielili się odmawiać przyjęcia topek w większej ilości, lecz ograniczają się na tem, że odrzucają topki widocznie uszkodzone, pęknięte, wogóle takie, których wada daje się na pierwszy rzut oka dostrzedz.

Gdyby zatem, organa nasze, nie mogąc wykonać należytej kontroli, stwierdzały ją swoim podpisem jako należyte dopełnioną, mogłyby niektóre zarządy salinarne przy ewentualnych reklamacjach, opierać się na tych potwierdzeniach i powstawałyby nieporozumienia, których Wydział krajowy pragnie zawsze unikać. Dlatego zwrócił Wydział krajowy uwagę. Dyrekcji Skarbu na tę stronę zarządzenia i ze swojej strony zaproponował, ażeby sól pod względem jakości i wagi badano przy wydawaniu jej z magazynu — a w razie, gdyby krajowy Zarząd sprzedaży soli skonstatował przez swoje organa, że wydawana przez którą ze salin sól nie jest odpowiedniej jakości, c. k. Dyrekcya skarbu wysyłała ze swej strony komisję, któraby zbadała jakość soli wszechstronnie i odpowiednie wydała zarządzenia. C. k. Dyrekcya Skarbu zwołała konferencyę, w której oprócz referenta departamentu salinarnego wzięto udział kilku naczelników salin, i na którą na żądanie c. k. Dyrekcji wysłał Wydział krajowy swojego delegata. Po omówieniu sprawy postanowiła z jednej strony Dyrekcya Skarbu wydać ponownie polecenia w sprawie kontroli nad wyrobem soli i poczynić zarządzenia, któreby zarządom salinarnym kontrolę tę ułatwiły, z drugiej strony zaś Wydział krajowy postanowił wzmocnić kontrolę nad robotnikami, opakowującymi sól, tak, aby przy sposobności tego opakowania robotnicy ci brakowali sól jak najsumienniejsz.

Wydział krajowy sądzi, że zarządzenia te przyczynią się do zupełnego uregulowania tej sprawy, tak jak wydane w roku zeszłym zarządzenia sprawiły, że wydawana nam sól jest i pod względem jakości i wagi lepszą. W roku obecnym pojawiły się tylko w miesiącu lipcu skargi na sól laską, która według długoletnich doświadczeń, zawsze w lecie jest słabszą, z powodu specjalnych warunków tworzenia się surowicy. Ożywiony najlepszymi chęciami naczelnik tej saliny, natychmiast po zwróceniu mu uwagi na gorszą jakość soli, poczynił odpowiednie kroki, tak, że sól obecnie wydawana jest już odpowiedniej jakości.

Próby opakowania dziesięciu topek razem, podobnie jak to się dzieje z 10-ma paczkami soli kamiennnej, są właśnie w toku. Że się opakowanie takie okaże praktyczne, nie ulega jak się zdaje, wątpliwości, jednakże podniosłoby to opakowanie w takim stopniu kosztu, że fundusz solny nie mógł by im sprostać. Opłacać się one tam, gdzie obecnie, z powodu większej odległości od stacyi kolejowej, sól na żądanie zastępców musi się pakować w siano i wory.

Sól kamienna.

Organizacya sprzedaży soli kamiennnej stanowiła i w tym roku trudniejszą część zadania. Wspomnieliśmy już wyżej, że szybszemu tworzeniu filii stoi na przeszkodzie przyzwyczajenie drobnych sprzedawców do znacznie wyższych prowizyj, niżeli te, które Wydział krajowy obecnie przyznaje. Drugą przeszkodą w organizacyi jest zachowanie się samej ludności, która w niektórych okolicach pozwala w siebie wmawiać, że sól paczkowa jest gorszej jakości — i kupuje tę samą sól, wysypaną z paczek „do worków

Sól kruchowa.

przez niesumiennych handlarzy, płacąc za nią na wagę po 22 i 24 gr za 1 kg, zamiast za tę samą sól w paczce 20 gr. Konsument, przychodzący do sklepu po sól, jest zwykle pytany, jakiej soli sobie życzy, lepszej czy gorszej. Każdy odpowiada, że lepszej i w takim razie daje mu kupiec sól z worka, licząc po 22 lub 24 gr. Jeżeli konsument jest już uprzedzony i wie o tem, że sól krajowa w paczce daje największą gwarancję wagi i jakości, żąda paczki i dostaje ją za 20 gr. W odpowiedziach na kwestyonaryusze, o których wyżej wspomnieliśmy, można znaleźć potwierdzenie tego sposobu postępowania, bo prawie bez wyjątku stwierdzają one, że sól paczkową sprzedają kupcy po 20 gr., sól workową zaś po 22 i 24 gr. Oczywiście rzecz, że Wydział krajowy stara się to nadużycie wytepić i wzbrania zastępcom i filialistom sprzedawania soli w workach — ponieważ jednak takich sklepików, w których sól się sprzedaje, jest w zachodniej części kraju dwa lub trzy tysiące, niepodobniestwem jest dopilnować tego, żeby część kupców nie popełniała wyżej opisanego nadużycia, jeżeli ludność nie pomoże Wydziałowi krajowemu w kontroli, a mianowicie przez stanowcze żądanie soli opakowanej i po cenie na paczce oznaczonej, t. j. po cenie 20 gr. W niektórych okolicach, szczególnie tam, gdzie kwitnie hodowla owiec, dopomina się ludność soli kruchowej. W myśl uchwał zeszłorocznych Wysokiego Sejmu żądał Wydział krajowy, aby mu wolno było pobierać ze salin w Wieliczce i Bochni sól w kruchach i wysyłać do tych okolic, które tej soli potrzebują. C. k. Skarb do życzeń ludności, wyrażonych przez Wydział krajowy i przez Koło polskie w Wiedniu, przychylił się i polecił salinom wydawać Wydziałowi krajowemu sól kruchową — aby zaś umożliwić sprzedawanie jej po cenie 20 gr. za 1 kg., przyznał c. k. Skarb Wydziałowi krajowemu bonifikację 3 K 30 gr od 1 mc. Wydział krajowy zawiadomił o tem wszystkie zastępstwa, wezwał je do pobierania tej soli celem dalszej rozsprzedaży i zamówienia zastępstw w tym kierunku czynione realizuje bez żadnej zwłoki. Zamówienia te jednak są bardzo małe i ograniczają się tylko na okolice, zajmujące się hodowlą owiec i bydła. Pomimo tu i ówdzie pojawiających się głosów za solą kruchową, paczki przyjmują się coraz bardziej i wkrótce sól typowa, paczkowa, zastąpi inne sole, ze względu na to, że w użyciu i w sprzedaży jest ta sól wygodniejsza. Jako przykład, że ludność nie objawia wielkiego żalu za solą kruchową, posłużyć może fakt, że na 230 odpowiedzi na kwestyonaryusze, wysłane do czterech powiatów zachodnich, w tem dwóch górskich, mianowicie nowosądeckiego i grybowskiego, tylko w siedmiuznaczono, że ludność życzy sobie soli kruchowej. Początkowo, zaraz po wprowadzeniu obecnej reformy, agitowali kupcy solni za solą kruchową, bo mieli nadzieję, że będzie ona drożej sprzedawana, i że na niej przy ważeniu i rozsprzedawaniu więcej zarabiać będą — gdy jednak Wydział krajowy i do tej soli zastosował cenę 20 gr nie tylko przestali agitować, ale wcale niechętnie wobec niej się zachowują, szczególnie ze względu na to, że przy przewożeniu tej soli, jej rozbijaniu i przeważaniu dużo tracą, tak, że nie daje ona im większej przewidy, niż sól paczkowa. Celem umożliwienia nabywania tej soli w jak największej liczbie miejscowości, poleca obecnie Wydział krajowy zastępcom, aby zakładając filie wiejskie, sól kru-

chową oddawały do rozsprzedaży tylko jednej filii, która w ten sposób rozsprzedawać będzie więcej tej soli i wskutek tego większy z tej rozsprzedaży wydobędzie zysk przy mniejszej stosunkowo stracie na rozsypane.

Zyczenia wyrażone w uchwale sejmowej zeszłorocznej co do zapewnienia ludności pewnej części soli czystej szybikowej, choćby po cenie droższej, zakomunikował Wydział krajowy c. k. Ministerstwu skarbu — jednakże stało ono na tem stanowisku, że jednolita cena 20 gr. za 1 kg. w całym kraju była postanowiona w tym celu, aby przez tę właśnie jednolitość ułatwić kontrolę samej ludności nad sprzedażą soli, że wprowadzenie ceny niższej dawałoby pole spekulacji i paraliżowałoby organizację krajową. Pragnąc jednak zapewnić ludności sól o ile możliwości jak najczystsza i najbielsza, wydał ówczesny kierownik c. k. Ministerstwa skarbu, ś. p. bar. Jorkasch-Koch, odpowiednie wskazówki obu salinom. Potrzebne zarządzenia wydali na miejscu JE. Szef sekiyi Kniaziołucki i p. Wiceprezydent Dyrekiyi skarbu, Prokopowicz. Jakość soli wydawanej Wydziałowi krajowemu polepszyła się, jakkolwiek co do soli wielickiej, to z powodu braku soli jaśniejszych, polepszenie to jest bardzo nieznaczne. Nadmienić tu jednak trzeba, że są okolice w kraju, w których ciemna sól wielicka znajduje popyt, i wypiera sól bocheńską. Dzieje się to mianowicie z tego powodu, że sól wielicka zawiera pewną ilość piryków siarczokowych, które wydają właściwy im odór i sól ta nawet zmielona w paczce odór ten zachowuje. Otóż ludność przyzwyczajona do tej soli, twierdzi, że to jest sól niezawieszona, mocniejsza i woli ją, niż jaśniejszą bocheńską.

Co do sprzedawania soli w pakietach półkilogramowych, to ze względu na znacznie większe koszty, jakie wprowadzenie tego sposobu sprzedawania soli za sobą pociągnęłoby, musiał Wydział krajowy, przynajmniej na razie, myśli tej zaniechać.

W okręgu saliny wielickiej dokonana została organizacja sprzedaży soli bezpośrednio przez Zarząd sprzedaży soli i rozwinęła się z drobnymi wyjątkami należycie — w okręgu saliny bocheńskiej nie szła organizacja ta sprawnie, gdyż układ, jaki w r. 1905 zawarł Wydział krajowy z p. Aronem Holländrem, jednym z najpoważniejszych konkurentów i dostawcą soli do pięciu powiatów, leżących na linii Tarnów-Muszyna, wiązał Zarządowi sprzedaży soli ręce, zmuszając go do używania pośrednictwa p. Holländra. Ponieważ jednak organizacja w tym okręgu nie postępowała, a nawet okazało się, że wyznaczeni przez p. Holländra pośrednicy wprost na szkodę organizacji działali, wypowiedział Wydział krajowy p. Hollandrowi pośrednictwo i polecił krajowemu Zarządowi sprzedaży soli, aby bezwzględnie przystąpił do takiej organizacji w okręgu saliny bocheńskiej, jaką mają już inne powiaty. W r. 1908 pobrał Wydział krajowy, jak to na wstępie wykazano mniej o 91 wagonów soli kamiennych, niż w roku poprzedzającym — przyczyną tego była wzmocniona konkurencja kolejowego Biura solnego i fakt, że kupcy prywatni, chcąc uniknąć obowiązków nakładanych na nich przez Zarząd solny w razie pobierania soli krajowej, starali się uchylić od tych obowiązków, przez pobieranie soli wprost w urzędach sprzedaży soli w Wieliczce i Bochni. Tarnów n. p., który

spotrzebowywał dawniej miesięcznie 8—9 wagonów soli, pobierał przeciętnie 3—4 wagony, resztę zakupywali kupcy w urzędzie sprzedaży soli w Bochni. Po ustąpieniu Biura kolejowego, które już nastąpiło i po wprowadzeniu należytej organizacyi w okręgu bocheńskim pobór soli kamiennej powinien się podnieść.

Kolejowe Biuro solne i jego magazyny kolejowe.

Kolejowe Biuro solne ustąpiło z początkiem bieżącego roku od konkurencyi z Wydziałem krajowym, wskutek czego organizowanie zastępstw stało się łatwiejszem. Wydział krajowy udał się bezpośrednio po zawiadomieniu go o tem ustąpieniu do Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie z prośbą o wydzierżawienie mu lokali, pozostałych po zwiniętych magazynach solnych, otrzymał jednak odmowną odpowiedź, podającą jako powód odmowy fakt, że c. k. kolej państwowa rozporządza na wszystkich stacyach bardzo szczupłymi magazynami i że dawne magazyny solne otrzymały już inne przeznaczenie.

Kainit.

W sprawie stanu poszukiwań soli potasowych może Wydział krajowy podać Wysokiemu Sejmowi następujące wiadomości: W Kałuszu ukończono pogłębienie nowego szybu poszukiwawczego, w którym napotkano na pokład sylwinu o znaczniejszej miąższości i przystąpiono do wykonywania chodników, celem zbadania rozciągłości tego pokładu. Zarząd salin ma także zamiar wykonania głębokiego wiercenia w południowej stronie kopalni. W Morszynie wykonano pogłębienie szybiku poszukiwawczego do głębokości 30 metrów. Osiągnięte za pośrednictwem tego szybiku wyniki rokują pomyślne nadzieje. Na tej podstawie wyjednano u c. k. Ministerstwa skarbu pozwolenie na wykonanie dalszych dwóch szybików poszukiwawczych i głębokiego wiercenia. Roboty te będą w najbliższym czasie rozpoczęte. W Stebniku nie dały tegoroczne poszukiwania pomyślnych rezultatów.

Wobec tego stan obecny poszukiwań nie umożliwi jeszcze, zdaniem Wydziału krajowego, ułożenia projektu zużytkowania tych pódów kopalnych na szerszą zakrojonego miarę.

Petycje gmin o surowicę.

W sprawie niezadowolonych przez Wysoki Sejm petycyi gmin o pobór surowicy solnej możemy zawiadomić Wysoki Sejm, że Kadobna otrzymała czasowe zezwolenie na pobór tej surowicy, podobnież Nowy Kałusz, Siwka Kałuska, Stankowa, Topolsko, Zagórze, Słoboda równiańska — sprawa udzielenia surowicy gminom Niegowce, Kamień i Zawadka jest w toku załatwienia — sprawa zaś gminy Orów, odległej o 18 km. od źródła, nie mogła być z powodu istniejących przepisów skarbowych pomyślnie załatwioną.

Oddanie salin krajowi.

W tej sprawie, o ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, nie zmienił c. k. Rząd swojego stanowiska określonego w piśmie c. k. Ministerstwa skarbu z dnia 23. maja 1907 L. 35872, mianowicie, że nie zamierza ograniczać zarządu państwowego przy salinach.

Zamknięcie rachunkowe za r. 1908.

W załączeniu przedkłada Wydział krajowy zamknięcie rachunkowe za r. 1908, którego to roku pierwsza połowa zbiegła w warunkach dawniejszych — na drugą

zaś wywarła wpływ wprowadzona w życie od 10. lipca 1908 reforma, polegająca na obniżeniu ceny soli. Jakkolwiek ten przejściowy rok nie może dawać miary na przyszłość, to jednak ze względu na to, że w roku tym poczyniono znaczne inwestycje w krajowych młynach w Bochni i Wieliczce, dodatni jeszcze wynik zamknięcia, może być uważany za pomyślny i upoważnia do przypuszczenia, że fundusz solny, tak jak dotąd, i w przyszłości zadaniom swoim podoba.

Personalia.

Polecenia Wysokiego Sejmu co do p. Maryi Gerardestenburgowej i p. Stanisławy Marcinkiewiczowej spełnił Wydział krajowy dnia 4. stycznia 1909 L. 1079 i dnia 4. grudnia 1908 L. 126844.

Uchwałą z dnia 15. czerwca 1909 L. 68602 stabilizował Wydział krajowy na posadach praktykantów pp. Józefa Krausa i Bronisława Salkowskiego.

Sprawa zmiany etatu urzędników Biura solnego.

Na polecenie Wysokiego Sejmu wypracował Wydział krajowy w r. 1899 wnioski w sprawie utworzenia etatu osobowego dla krajowego Zarządu sprzedaży soli i przedłożył go sprawozdaniem z dnia 22. grudnia 1899 L. 86428. Uchwałą z dnia 4. kwietnia 1900 ustanowił Wysoki Sejm etat osób, złożony z 22. posad stałych, jak następuje:

Biuro centralne:

1. Kierownik Biura z płacą	1800 K	dod. akt.	840 K	=5640 K
2. Adjunkt koncept. z płacą	2800	" "	600	"=3400 "
3. Kontrolor	2800	" "	400	"=3200 "
4. Adjunkt rachun.	2800	" "	480	"=3280 "
5. i 6. Dwóch oficy- ałów rachun- kowych z płacą po	2200	" "	360	"=2360 "
7. i 8. Dwóch asystentów z płacą po	1600	" "	200	"=1800 "
9. i 10. Dwóch praktykan- tów z płacą po	1200	" "	200	"=1400 "
11. Aplikant z płacą	1000	" "	—	"=1000 "
12. Woźny z płacą	1000	" "	100	"=1100 "

Biura sprzedaży soli przy salinach:

13. i 14. Dwóch pełnomocników do poboru soli krajowej I. kl. z płacą po 2400 kor. dod. akt. 480 K.	= 2880 K
15. — 20. Sześciu pełnomocników do poboru soli krajowej II. kl. z płacą po 2000 kor. dod. akt. 400 K.	= 2400 K
21. i 22. Dwóch pełnomocników do poboru soli krajowej III. kl. z płacą po 1600 kor. dod. akt. 320 K.	1920 K

Razem roczne etatowe prace . . . 52140 K

Oprócz tego uchwalił Wysoki Sejm polecenie, aby z nadwyżki zysku funduszu solnego używać połowę na utworzenie funduszu emerytalnego dla tych urzędników, aż do czasu, kiedy fundusz ten osiągnie kwotę 300.000 koron. Uchwalił także Wysoki Sejm, że do etatowych urzędników biura solnego mają być stosowane przepisy statutu emerytalnego, zastosowywanego wówczas do urzędników krajowych, t. j. statutu z dnia 15. lutego 1898, z tem ograniczeniem, że za zaopatrzenia odpowiada tylko fundusz solny emerytalny, fundusz krajowy zaś nie ma żadnego obowiązku wobec urzędników solnych.

Uchwałą z dnia 11. października 1905 zatwierdził Wysocki Sejm uchwałą Wydziału krajowego, przyznającą kierownikowi Biura solnego, p. Dr. Stanisławowi Miziewiczowi, płacę 6400 kor. z dodatkiem aktywalnym 960 kor., razem 7360 kor.

Oprócz etatowych urzędników solnych pracowało w Biurze solnem w czasie utworzenia etatu 8 dyetaryuszów, tak, że liczba zajętych w tym czasie, t. j. w r. 1900, wynosiła osób 30.

Od tego czasu agendy Biura solnego podnosiły się z roku na rok. Kiedy wprowadzano w życie wyżej podany etat, sprzedawał Zarząd 5742 wagonów soli i produktów solnych wszelkich odmian — obecnie, t. j. w r. 1908, sprzedał Zarząd 7668 wagonów, to znaczy o 1926 wagonów więcej. Oprócz tego wprowadzono w tym okresie czasu opakowanie soli warzonki w kartony, zakupiono i objęto we własną administrację kolejkę konną Bolechowce—Slebńnik, zakupiono i zreformowano młyny solne w Bochni i Wieliczce, wprowadzono opakowanie soli kamiennej w paczki, wkońcu podjęto reorganizację sprzedaży soli, polegającą na zrównaniu ceny jednostkowej soli w całym kraju, a dającą bardzo wiele zajęcia przy samej organizacji i przy jej utrzymaniu.

Liczba aktów Biura solnego wynosiła w r. 1900 5526, w r. 1908 9659. Oprócz tego załatwia Biuro w drodze krótkiej korespondencji kopiałowej bardzo znaczną liczbę listów i kartek, dochodzącą do 3000 rocznie.

Obrót pieniężny wzrósł od tego czasu z 84 do 116 milionów K.

Agendy wzrosły zatem:

a) pod względem ilości sprzedawanej soli (z 5742 na 7668) o 30%₀;

b) pod względem obrotu pieniężnego (z 84 na 116 mil.) o 30%₀;

c) pod względem ilości aktów (z 5526 na 9659) o 90%₀.

W miarę rozszerzania się agend przydzielał Wydział krajowy Zarządowi sprzedaży soli odpowiednią liczbę dyetaryuszów i prowizorycznych funkcyonaryuszów. Ponieważ jednak potrzeba było wzmocnienia personelu także i w biurach sprzedaży soli, funkcyonujących przy wszystkich salinach, powierzano odpowiedzialne, samoistne funkcyonaryuszom nietatowym, prowizorycznym funkcyonaryuszom.

W r. 1909 zajętych jest w Zarządzie sprzedaży soli razem osób 40, z tego jest 21 stałych urzędników, którzy pobierają razem kwotę 59.668 K płacy wraz z dodatkami— i 19 prowizorycznych funkcyonaryuszów i dyetaryuszów, których pobory wynoszą rocznie 26.075 K, tak, że płace obecne wszystkich funkcyonaryuszów Biura solnego wynoszą łączną sumę 85.743 K.

Szczegółowy wykaz osób i płac obecnie w biurze krajowego Zarządu sprzedaży soli zajętych funkcyonaryuszów przedstawia się jak następuje:

I. Urzędnicy stali:

	płaca	dod. akt.	dod. osob.	dod. pięc.	dod. wyr.	Razem
	w	k	o	r	o	n
	a	c	h	a	c	h
1. Kierownik biura	6.400	960	—	800	—	8.160
2. Kontrolor	2.800	400	900	200	—	4.300

3. Przydzielony do biura solnego koncypista Wydz. kraj.	2.200	768	—	—	—	2.968
4. Adjukt rachunkowy	2.800	480	900	300	—	4.480
5. Oficyał	2.200	360	360	180	—	3.100
6. Oficyał	2.200	360	360	180	—	3.100
7. Asystent	1.600	200	—	100	420	2.320
8. Asystent	1.600	200	—	100	—	1.900
9. Praktykant	1.200	200	—	—	—	1.400
10. Aplikant	1.200	—	—	—	—	1.200
11. Aplikant	1.200	—	—	—	—	1.200
12. Pełnomocnik I. kl.	2.400	480	600	300	—	3.780
13. " " " "	2.400	480	600	300	—	3.780
14. " " II. kl.	2.000	400	—	200	—	2.600
15. " " " "	2.000	400	360	200	—	2.960
16. " " " "	2.000	400	—	—	—	2.400
17. " " " "	2.000	400	—	—	—	2.400
18. " " " "	2.000	400	—	200	—	2.600
19. " " III. kl.	1.600	320	300	—	—	2.220
20. Praktykant	1.200	200	—	—	—	1.400
21. " " " "	1.200	200	—	—	—	1.400
<hr/>						
Razem						59.668

II. Funkcjonaryusze niestali i dyetaryusze:

1. Rachmistrz	3.000	—	—	—	—	3.000
2.—8. 7-miu dyetaryuszów rachunk. po 1.095 K	7.665	—	—	—	—	7.665
9. i 10. 2 dyetaryuszów manip. po 1.168 K	2.336	—	—	—	—	2.336
11. i 12. 2 manip. po 912 K	1.824	—	—	—	—	1.824
13. i 14. 2 prowizorycznych pełnomocników do poboru soli po 1.920 K	3.840	—	—	—	—	3.840
15. 1 funkcjonaryusz w biu- rze wielickim	2.520	—	—	—	—	2.520
16. i 17. 2 praktykantów prowizorycznych po 1.400 K	2.800	—	—	—	—	2.800
18. 1 praktykant prowizor.	1.200	—	—	—	—	1.200
19. woźny prowizoryczny .	890	—	—	—	—	890
<hr/>						
Razem						26.075

Łączne roczne płace: . . . 85.743

Z liczby 19 funkcjonaryuszów niestających zajmuje czterech samoistne, odpowiedzialne (kasowe) stanowiska w biurach sprzedaży soli, 6-ciu, w tem główny rachmistrz, jest zajętych przy kontroli.

Stanu takiego nie można nazwać dobrym i Wydział krajowy nie potrzebuje tego swojego twierdzenia udowadniać.

Rozszerzenie etatu w ten sposób, żeby można było zmieścić w nim wszystkich odpowiedzialnych funkcjonaryuszów, jest zdaniem Wydziału krajowego, rzeczą niezbędną.

Wydział krajowy pozwala sobie przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek szczegółowy w sprawie podniesienia etatu

solnego do wymagań obecnych agend i uregulowania poborów urzędników solnych.

Przy zestawianiu tego etatu zastosował Wydział krajowy rangi i płace, dodatki aktywalne i pięcioletnie względnie trzechletnie, ustanowione przez Wysoki Sejm dla urzędników krajowych w etacie krajowym, w ten sposób, żeby dla urzędników biura solnego przedstawiały się potrzebne szanse awansu.

Nowy etat zawiera 34 posad etatowych, mianowicie 4 w dziale conceptowym i kontroli administracyjnej, 11 w dziale rachunkowym, 1 w dziale manipulacyjnym, 17 w dziale administracyjno-kasowym w biurach sprzedaży soli, 1 w dziale służby — z łącznymi poborami 98.252 K — i 6 posad dyurnistów z poborami 6.201 K — razem 104.456 K. Jeżeliby Wydział krajowy obsadził wszystkie przyznane posady etatowe, różnica między sumą obecnych płac a sumą płac według nowego etatu, wynosiłaby 18.713 K.

Zamiast dotychczasowej nazwy „pełnonorników do poboru soli“, służącej urzędnikom przy salinach zajętych, wprowadza Wydział krajowy nazwę „zarządców“.

Uchwałą z r. 1900 upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do udzielania zasłużonym urzędnikom Biura solnego dodatków osobistych i z tego upoważnienia korzystał Wydział krajowy w tych wypadkach, gdy któremu z urzędników w warunkach normalnych należałby się awans, a z powodu braku posady awansu tego nie można mu było przyznać. Przy ustanowieniu etatu, który Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedstawia, odpadłyby te wszystkie dodatki i stałyby się na przyszłość zbytecznymi, gdyż nowy etat dawałby możliwość normalnego awansu.

Sprawy robotników.

W obec wzrostu liczby robotników, krajowych spowodowanych w roku ostatnim rozszerzeniem młynów solnych i wprowadzeniem opakowania soli kamiennnej, okazała się możliwość stworzenia zastępczej kasy chorych dla wszystkich zajętych przez kraj robotników solnych i funduszu zapotrzebowania na starość. Ponieważ w roku bieżącym liczba tych robotników ustaliła się, przystąpił Zarząd sprzedaży soli do zestawiania potrzebnych danych statystycznych i obliczeń.

Rozdział zysku.

Z dorocznych czystych zysków funduszu solnego, wynoszących przeciętnie do 30.000 koron, przelewał Wydział krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu połowę do funduszu rezerwowego, połowę zaś do funduszu emerytalnego dla urzędników Biura solnego.

Wydział krajowy sądzi, że należałoby zachować ten sam sposób rozdziału zysku i pozwala sobie przedłożyć odpowiedni wniosek.

Venia aetatis.

Wydział krajowy prosi Wysoki Sejm o udzielenie p. Mieczysławowi Jackowskiemu, rachmistrzowi funduszu solnego, veniam aetatis. P. Jackowski został przyjęty prowizorycznie jako rachmistrz z przyrzeczeniem ustalenia losu, jeżeli w czasie prowizoryum okaże się pożytecznym pracownikiem. W czasie tym zestawiał p. Jackowski dwa zamknięcia rachunkowe i okazał się tak pożyteczną siłą, że Wydział krajowy nie waha się prosić Wysokiego Sejmu, aby przez uchwalenie veniam aetatis dla p. Jackowskiego umożliwił mu przyjęcie go do grona urzędników Biura solnego.

P. Jackowski liczy obecnie lat 44, wstępując do służby krajowej dnia 15. czerwca 1908 liczył lat 43.

Zamykając tem sprawozdanie, wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli przyjmuje Sejm do wiadomości, a zarazem udziela mu absolutorium z rachunków krajowego funduszu solnego za r. 1908.

II. A. Sejm uchwała następujący etat osób i płac krajowego Zarządu sprzedaży soli:

1) Biuro centralne:

a) Dział conceptowy i kontroli administracyjnej.

1) Kierownik Biura (ranga VI)	płaca 6.400 K, dod. akt. 1.472 K=7.872 K	dwa pięciolecia jedno trzechlecie po 800 K.
2) Rewident (ranga VIII)	.. 3.600 1.104 .. =4.704 ..	2 pięciolecia i 1 trzech- lecie po 400 K.
3) Adjunkt concept. (ranga IX)	.. 2.800 960 .. =3.760 ..	4 trzechlecia po 200 K.
4) Kontrolor (ranga X)	.. 2.200 768 .. =2.968 ..	3 trzechlecia po 200 K.

b) Dział rachunkowy:

5) Rachmistrz (ranga VIII)	.. 3.600 1.104 .. =4.704 ..	2 pięciolecia i 1 trzech- lecie po 400 K.
6) Adjunkt rach. (ranga IX)	.. 2.800 960 .. =3.760 ..	4 trzechlecia po 200 K.
7 i 8) 2-ch oficyałów (ranga X) płaca po ..	2.200 768 .. =2.968 ..	3 trzechlecia po 200 K.
9 i 10) 2-ch asystentów (ranga XI) płaca po ..	1.600 576 .. =2.176 ..	3 trzechlecia po 200 K.
11 i 13) 3-ch praktykant. (ranga XII) płaca po ..	1.200 576 .. =1.776 ..	2 trzechlecia po 200 K, po 12 latach służby dodatek 200 K i po 15-tu dodatek 200 K.
14 i 15) 2-ch aplikantów adjutum po =1.200 ..	

c) Dział manipulacyjny:

16) Pisarz (ranga XII) płaca 1.200 K, dod. akt. 576 K=1.176 K	2 trzechlecia po 200 K, po 12 latach służby dodatek 200 K, po 15-tu — 200 K.
---	---

d) Służba:

17) Woźny płaca 900 K, dod. akt. 360 K, na mundur 100 K	dodatki trzechletnie = 1.360 K po 70 K.
---	--

2) Biura sprzedaży soli przy salinach.

18—20) 3-ch Starszych Zarządców (r. VIII)	płaca po 3.600 K	Dodatki aktywne obliczone według rangi i siedziby urzę- dowej w myśl przepisów sto- sowanych do urzędników kra- jowych (uchwała sejmowa z d. 16. marca 1907 r.).	2 pięciolecia i 1 trzech- lecie po 400 K.
21—23) 3-ch Zarządców I. kl. (r. IX) 2.800		4 dod. trzechletnie po 200 K.
24—26) 3-ch Zarządców II. kl. (r. X) 2.200		3 trzechlecia po 200 K.
27—30) 4-ch Zarządców III. kl. (r. XI) 1.600		3 trzechlecia po 200 K.
31—33) 3-ch praktykantów (r. XII) 1.200		2 trzechlecia po 200 K, po 12 latach służby dodatek 200 K, po 15-tu — 200 K.
34) Aplikant z adjutum 1.200		

B) Urzędnicy, którzy otrzymują urzędowe mieszkanie, pobierają tylko połowę dodatku aktywnego.

C) Wobec urzędników etatowych i sług krajowego Zarządu sprzedaży soli mają być stosowane obowiązujące dla urzędników krajowych przepisy o emeryturach i płacach wdowich i sierocych, jak również przepisy o dyetach i ko-

sztach podróży — z tem jednak zastrzeżeniem, że z tytułu tej uchwały urzędnicy ci i słudzy nie mogą sobie rościć żadnej pretensyi do zaopatrzenia z funduszu krajowego, lecz jedynie z odsetek funduszu emerytalnego solnego i to w tej wysokości, do jakiej on wzrośnie.

D) Aż do odwołania przelewać będzie Wydział krajowy nadal połowę corocznego czystego zysku funduszu solnego do funduszu emerytalnego, drugą do funduszu rezerwowego.

III. P. Mieczysławowi Jackowskiemu udziela Sejm veniam aetatis.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy :

St. Badeni r. w.

Sprawozdawca :

Dr. Władysław Jahl r. w.

Członek Wydziału krajowego :

y
u
ej
e
a

v.

ALEGATY.

Zamknięcie rachunku zysków

Winien.

Fundusz sprze-

S t r a t y.	K	g	K	g
Za zakupno soli warzonki	9,296.316	—		
" " " kamiennej	2,120.180	01		
" " " bydłowej	146.866	82		
" " " kainitu	152.236	60		
	11,715.599	43		
" kainit dany stacyom doświadczalnym i dla kolonii le- czniczych	—	—	1.628	34
" płace	—	—	91.229	20
" honorarium urzędników kasy krajowej za prowadzenie głównej kasy solnej	—	—	1.605	—
" remuneracye i zapomogi urzędników, służby kolejowej i pocztowej	—	—	15.822	—
" koszta podróży i zastępstwa urzędników	—	—	19.181	77
" potrzeby kancelaryjne	—	—	3.455	91
" porta i telegramy, oraz udział w urządzeniu telegrafu do Stebnika	—	—	9.550	97
" stemple do weksli	—	—	15.620	72
" koszta spedycyi	—	—	874.390	60
" najem i utrzymanie magazynów	—	—	7.677	01
" koszta przewozu soli i dostawa drutu, worów i ma- szynek	—	—	243.283	77
" czynsze i utrzymanie realności	—	—	4.893	04
" ubezpieczenie realności i robotników	—	—	5.636	69
" bonifikacye	—	—	11.154	65
" rozmaite wydatki	—	—	19.456	49
Odpisy:				
1. urządzenie biur	—	—	974	—
2. zakupno maszynek i utrzymanie	—	—	12.064	32
3. straty na magazynowaniu soli, rozprószka i deputat	—	—	3.713	17
4. odpisana zaliczka b. rachmistrza	—	—	225	—
5. budowa pakowni w Bochni	—	—	20.922	76
6. kupno realności w Stebniku	—	—	6.700	—
7. wory*)	—	—	—	—
Nadwyżka dochodu z r. 1908	—	—	**) 40.887	07
			1,410.072	48
Fundusz emerytalny.				
Stan funduszu emerytalnego z dniem 31. grudnia 1908 wynosił:				
w gotówce		23	36	
w efektach	326.085	15		
Razem	326.108	51		
*) Z dniem 31. grudnia 1908 pozostało w remanencji 21.449 sztuk worów, wartości tych worów, wynoszącej kor. 9.179.22 nie uwzględniono.				
**) Z nadwyżki tej umorzono część kosztów nabycia kolejki Stebnik-Bolechowce w wysokości 28.886 K. w myśl uchwały Wydziału krajowego z d. 16. lipca 1909, L. 75.575.				

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 97.971/09.

Zestawienie porównaweze dochodów i wydatków

Dochody.

Poszczególzenie	1907 r.		1908 r.		Więcej		Mniej	
	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
Ze sprzedaży produktów solnych	646.407	27	1,071.060	62	424.653	35	—	—
" " druków	420	82	100	20	—	—	320	62
" " tablic	137	50	92	96	—	—	44	54
" " worów	—	—	4.816	14	4.816	14	—	—
Z grzywien od zastępców	551	02	474	—	—	—	77	02
Z odsetek od kredytów, rachunków bieżących i papierów wartościowych	270.974	33	307.539	86	36.565	53	—	—
Zwroty kosztów załadowania	6.487	58	3.830	34	—	—	2.657	24
Różne drobne dochody	7.298	53	1.140	02	—	—	6.158	51
Reszta nadwyżki dochodów z r. 1906	1.624	43	21.018	34	19.393	91	—	—
W r. 1908 więcej o	933.901	48	1,410.072	48	485.428	93	9.257	93
	476.171	—	—	—	—	—	476.171	—

krajowego funduszu sprzedaży soli za lata 1907 i 1908.

Wydatki.

Poszczególnienie	1907 r.		1908 r.		Więcej		Mniej	
	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
Za kaitit dany stacyom doświadczalnym i Spółkom torfowym	941	62	1.628	34	683	72	—	—
„ stemple do weksli	14.252	20	15.620	72	1.368	52	—	—
„ koszta spedycyi	656.677	29	874.390	60	217.713	31	—	—
„ najem, budowę i utrzymanie magazynów	8.462	10	7.677	01	—	—	785	09
„ płace	89.984	51	91.229	20	1.244	69	—	—
„ honorarium urzędników kasy krajowej, jako kasy solnej	1.540	—	1.605	—	65	—	—	—
„ remuneracye urzędników i służby	11.074	—	15.822	—	1.748	—	—	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników	16.891	10	19.181	77	2.290	67	—	—
„ potrzeby kancelaryjne i czynsze	9.227	56	8.348	95	—	—	878	61
„ porta i telegramy, oraz udział w urządzeniu telegrafu do Stebnika	6.653	84	9.550	97	2.897	13	—	—
„ koszta przewozu produktów solnych, oraz drutu, worów i maszynek	5.407	26	243.283	77	237.876	51	—	—
„ ubezpieczenie zapasów soli i robotników	4.959	65	5.636	69	677	04	—	—
„ podatek od kuponów i stemple do rachunków	1.400	10	1.195	81	—	—	204	29
„ koszta stempli, podań, planów, honorarium syndyka	2.855	71	1.190	23	—	—	1.665	48
„ użycie telefonu	100	—	90	—	—	—	10	—
„ opał, światło i sprzątanie biur	1.643	72	1.519	80	—	—	123	92
„ zakupno książek i druków manipulacyjn.	869	14	759	49	—	—	109	65
„ koszta manipulacyi i prowizyi pocztowej kasy oszcz. i koszta druków czekowych	3.565	94	3.601	65	35	71	—	—
„ rozmaite drobne wydatki	1.135	86	1.256	46	120	60	—	—
„ urządzenie biur (inwentarz)	638	22	974	—	335	78	—	—
„ zakupno i utrzymanie maszynek	6.547	71	12.064	32	5.516	61	—	—
„ formy na sól i płachty nieprzemakalne	751	—	1.061	72	310	72	—	—
„ roboty introligat., stolarskie, blacharskie	884	75	801	87	—	—	82	88
„ bonifikacye	5.325	20	11.154	65	5.829	45	—	—
„ zapomogi i dary z łaski	60	—	—	—	—	—	60	—
„ sprostowanie rachunków i przeprowadzenia kwot należących jako wydatki na r. 1906	6.639	43	—	—	—	—	6.639	43
„ koszta zrealizowania legitymacyi kolej. wory	40	80	—	—	—	—	40	80
„ kupno realności w Delatynie	19.602	75	—	—	—	—	19.602	75
„ „ w Kosowie	14.100	—	—	—	—	—	14.100	—
„ „ w Stebniku	9.479	90	6.700	—	6.700	—	9.479	90
„ koszta druków, ogłoszeń, stampilii, klisz, z powodu reformy ceny soli	—	—	7.636	80	7.636	80	—	—
Odpisanie zaliczki	225	—	225	—	—	—	—	—
Sensalne Banku krajowego	9.30	—	11.07	—	1.77	—	—	—
Straty na magazynowaniu i przewożeniu soli bydłcej, rozprósзка i deputat.	1.041	79	3.713	17	2.668	38	—	—
Prowizya Banku Bialsko-Bielskiego	2.576	41	181	59	—	—	2.394	82
Budowa magazynu w Stanisławowie	4.313	28	—	—	—	—	4.313	28
„ pakowni w Bochni	—	—	20.922	76	20.922	76	—	—
Pogrzeb funkcyonaryusza biura solnego	—	—	150	—	150	—	—	—
	912.883	14	1.369.185	41	516.793	17	60.490	90
W r. 1908 więcej o	456.302	27	—	—	—	—	456.302	27

